

Inbreng CDA bij Statenvoorstel Omgevingsvisie en -verordening

Provinciale Statenvergadering
Woensdag 10 maart 2021
Chris Westerlaken



Meneer de voorzitter,

Bij de behandeling van het concept ontwerp Omgevingsvisie en Verordening heeft de CDA fractie aangegeven dat we in algemene zin tevreden zijn over de omslag van oude top down regelgeving naar de bottom up filosofie die het subsidiariteitsbeginsel van de Omgevingswet met zich meebrengt. Onze voorspelling over zienswijzen uit gemeenten en de sturingsfilosofie is uitgekomen.

Heel tevreden zijn we over de beleidsneutrale omzetting van de Structuurvisie naar de omgevingsvisie. Gelukkig hebben we ons goed aan de afspraken gehouden en zien we de Structuurvisie uitstekend verwoord terug in de Omgevingsvisie. Natuurlijk zijn er een aantal nieuwe zaken en taken opgenomen. Daar zal vandaag uitgebreid over gesproken en gedebatteerd worden.

Zoals door het CDA al eerder aangegeven kunnen de staten qua participatie tevreden zijn. Gestart in 2017 (in de vorige Collegeperiode) ronden we vandaag een proces af waar veel mensen bij betrokken zijn geweest en zich bij betrokken hebben gevoeld. Lof ook voor de enorme hoeveelheid arbeid die er door de provincie medewerkers in is gestoken.

Genoeg complimenten.

Algemeen

Vragen heeft de CDA fractie genoeg maar voorzover het bestaand en afgesproken beleid is zullen we onze steun volledig blijven geven aan het voorliggende voorstel.

Belangrijkste vraag van ons is of we, gegeven het langjarig werken met een andere sturingsfilosofie, in staat zullen zijn om de nieuwe aanpak zo soepel mogelijk in- en door te zetten. Ook als de Omgevingswet niet in werking zal treden!

Vallen we terug op onze oude reflexen of weten we als provincie vorm en inhoud te geven aan de nieuwe manier van werken.

Met andere woorden: is de provincie in staat om het adagium *ja, mits* echt in werking te laten treden of blijven we, control freaks als we zijn, toch uitgaan van *nee, tenzij* met de daar bijhorende afvinklijstjes.

U zult van mij begrijpen dat wij graag zien dat, zelfs als de wettelijke grondslag blijft ontbreken, de nieuwe werkwijze (uitgaan van het ja mits principe) ingevoerd gaat worden.

Kan het college aangeven hoe zij met de spanning om zal gaan die ontstaat bij het veranderen van het sturingsprincipe en of zij van oordeel zijn dat de provinciale organisatie deze werkwijze al aankan?

Wat de CDA fractie in de visie mist is een inschatting van het grondoppervlak dat nodig is om alle ambities: grootschalige woningbouw, extensivering van de landbouw, aanvraag werelderfgoed voor de NHW, energiestransitie, etc. die in de OGV staan te realiseren. Wij hebben zorgen rond de gepresenteerde wensen en ambities niet alleen vanwege de consequenties voor de ruimte maar ook

voor het effect dat dit zal hebben op de grondprijs en dus bijvoorbeeld de kosten van de beoogde ontwikkelingen in de landbouw en de woningbouw. Kunt u aangeven hoeveel hectares nodig zijn?

In het coalitie akkoord wordt vaak aangegeven dat alles uitgevoerd gaat worden mits het haalbaar en betaalbaar is. Kunnen we dit uitgangspunt ook niet hanteren rond de ruimtelijke vragen?

Energietransitie

Rond de energietransitie zijn heel veel zienswijzen ingediend. Kort samengevat komen ze allemaal op hetzelfde neer: plaats windmolens en zonnevelden niet in waardevolle gebieden of landschappen. In de Omgevingsvisie wordt gesproken over de prachtige landschappen waar de provincie over beschikt en de inzet om dit te behouden. Tegelijk wordt aangegeven dat bijna alle kenmerkende landschappen en natuurgebieden gezien worden als mogelijkheid voor nieuwe energiedragers. Deze landschappen verhouden zich volgens de meeste zienswijzen niet met grootschalige energieopwekking door windmolens of zonneweiden. Op deze manier wordt het open en groene karakter van onze kwaliteitslandschappen in de Omgevingsvisie en -verordening niet geborgd.

De discussies en participatietrajecten rond de energietransitie lijken bijna allemaal te gaan over de vraag waar mogen de molens en zonnevelden vooral niet komen. Wat de CDA fractie betreft moeten de gesprekken vooral gaan over de vraag waar kunnen de molens en de zonnevelden wel komen.

Probeer eens uit de tunnel van de blokkades te stappen en te kijken naar wat kan in plaats van wat niet kan. Vandaar mijn vraag in de commissie over de kaart met geschikte plaatsen.

Er zijn nog veel plaatsen in de provincie waarvoor niet de moeite is genomen om een kwaliteitsgids te schrijven. Kennelijk zijn deze van minder of geen waarde. Wanneer we die gebieden aanwijzen: alle verkeersknooppunten, bedrijventerreinen, geluidswallen en andere verrommelde delen van onze provincie, kunnen we naar ons oordeel ruimschoots genoeg plaats creëren om de energietransitie te faciliteren.

Kan de gedeputeerde aangeven of hij het met ons eens is:

- dat de door mij genoemde locaties de oplossingsrichting is?
- op welke wijze hij denkt in staat te zijn om het proces de goede kant op te sturen gelet op de impasse die hier en daar lijkt te ontstaan?
- of hij van plan is de rol te pakken die hem werd toegeschreven in het RTV Utrecht artikel over de impasse die in het Kromme Rijngebied is ontstaan?

Vitale steden en dorpen

Zoals al eerder aangegeven zijn we zeer benieuwd naar de uitvoering van de nieuwe sturingsfilosofie. Afwegingskaders als richtsnoer vastgesteld voor de beleidsuitvoering door GS lopen het gevaar te veranderen in afvinklijstjes waar gemeenten aan moeten voldoen. Dit gevoel krijgen we nu al bij de afspraken die we hebben gemaakt rond de kleine uitbreidingen. Principe hier is dat gemeenten zelf in staat zijn om deze plannen te maken. Maar het vitaliteitscriterium en het aantal van vijftig lijken nu al harde beoordelingscriteria, uitgevoerd door de provincie en niet door de gemeente. Terwijl we toch echt afgesproken hebben dat dit een richtsnoer is en dat we de beoordeling aan de gemeenten overlaten.

Graag horen we het college bevestigen dat de voorgenomen aanpak op regelmatige momenten en wijze wordt geëvalueerd en dat er voldoende adaptief vermogen in Visie en Verordening en de organisatie zit om bij niet of onvoldoende functioneren van regionaal programmeren en de uitvoering van de kleine uitbreidingen de werkwijze aan te passen. De CDA fractie wordt hierover niet alleen geïnformeerd maar we zien graag dat de Staten hierbij jaarlijks betrokken worden.

Kan de gedeputeerde aangeven of het negatieve migratiesaldo van de regio effecten zal hebben op de bouwplannen. Wordt bijvoorbeeld meer mogelijk gemaakt voor bouwen buiten de gemeente Utrecht of blijven we vasthouden aan de plannen die door de gemeente Utrecht gemaakt zijn? Juist als we haalbaar en betaalbaar willen bouwen voor onze huidige bewoners en niet voor mensen met een dikke portemonnee van elders, kan minder bouwen misschien wel meer opleveren. Wat is er overgebleven van de plannen om Flevoland overloopgebied te laten zijn voor onze provincie?

Tijdens de commissievergadering gaf de gedeputeerde aan dat de gemeenten van de U16 zelf gekozen hebben voor deze regionale indeling. Kan de gedeputeerde aangeven op welke wijze hij dan de brief van 11 wethouders over hun zorgen rond de woningbouwprocessen en afspraken interpreteert?

Mobiliteit

Zoals te verwachten krijgt het OV een belangrijke plek in de OGV. Helaas gaat het vaak alleen over OV ontwikkeling in, wat ik altijd, de stenen banaan van de provincie noem. Soms lijkt het erop dat de provincie alleen bestaat uit verstedelijkt gebied. Uit eigen ervaring kan ik u vertellen dat er meer bestaat dan het stedelijk gebied. Prachtig en zeer leefbaar gebied dat in steeds sterkere mate, zo blijkt uit recente cijfers, door stedelingen wordt ontdekt.

Ik kan u verzekeren dat ook mensen die buiten de steden wonen behoefte hebben aan vervoer. Of het nu OV is of eigen vervoer.

Kunnen de verantwoordelijke gedeputeerden aangeven op welke wijze zij de mobiliteit van de hele provincie denken te gaan verbeteren c.q. hoeveel geld van de U Nabij plannen er geïnvesteerd gaat worden buiten de stenen banaan om iedereen die bereikbaarheid te geven die hen toekomt zonder onderscheid?

Is gedeputeerde bekend met het initiatief 'Cityport of Utrecht'?

Zoals u weet zal transport over water, zoals lang in ons land jaren gebruikelijk was, weer helemaal terugkomen. Zeker met toename van aantal inwoners, de roep om schonere lucht en de innovatie in elektrische boten. Nu lijkt echter dat de enige haven binnen de sluizen in Nieuwegein weg wordt bestemd voor woningen. Moeten wij ook niet rekening houden met deze manier van transport? Hoe denkt de gedeputeerde hierover en is de gedeputeerde bereid om op korte termijn in gesprek te gaan met deze ondernemers en de gemeente?

Landbouw

Rondom de landbouw (samengevat minder dieren en meer natuur) wordt uitgebreid aangegeven welke milieuconsequenties de ontwikkelingen hebben of mogen hebben. Bij de brede toekomstvisies rond de verstedelijking wordt dit maar summier gedaan.

Kunt u (nog beter) aangeven wat de milieu en leefbaarheidsconsequenties zijn bij de keuze voor de verdere verstedelijkingen of verstening van de provincie?

Hiermee wil ik niet suggereren dat wij tegen binnenstedelijke woningbouw etc. zijn. Zeker niet gelet op de druk op onze ruimte, maar we willen wel meer evenwicht in de Omgevingsvisie waar het de milieueffecten betreft. Niet simpelweg de indruk wekken dat de schuld voor alle negatieve milieueffecten alleen bij de boeren ligt.

Slot

Zoals al eerder opgemerkt zijn de ambities groot en heeft het geheel van wensen grote consequenties voor het gebruik van de vaak slechts eenmalig te gebruiken oppervlakte. Energietransitie, woningbouw, circulaire/extensievere landbouw, ov uitbreidingen, natuurontwikkeling en de waterlinies. Allemaal ontwikkelingen die we in verschillende toonaarden graag willen realiseren. De grond waarover we beschikken is beperkt en in zijn geheel in gebruik. Nieuw land creëren in onze provincie is onmogelijk en volgens sommige ook niet wenselijk.

De spanning die dit oproept vraagt om een bestuur dat ingewikkelde afwegingen kan maken zonder daarbij de belangen van iemand in de provincie tekort te doen.

Een stevig bestuur en verstandige volksvertegenwoordigers die het algemeen belang dienen en die verstandig omgaan met de vraagstukken die zich aandienen.

Bestuurders die toekomstige vraagstukken niet alleen aanpakken met oplossingen uit het verleden. Die bereid en in staat zijn creatief te denken en te handelen en die ingewikkelde situaties niet zien als problemen of onmogelijkheden maar als uitdagingen om onze provincie nog mooier en leefbaarder te maken.

Wij wensen u daar veel succes en wijsheid bij. Onder onze controle uiteraard.

Overigens ben ik van mening dat de huidige Omgevingswet nooit in werking in werking zal treden